



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Lenkou Oulíkovou ve věci

žalobce: **D. K.**,
bytem X,
zastoupený obecným zmocněncem Mgr. A. B.,
bytem X,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 1292/25, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 12. 2020, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 1. 12. 2020, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002, soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno předchozí rozhodnutí žalované ze dne 16. 9. 2020, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná podle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„zákon o důchodovém pojištění“) přiznala žalobci invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 35 %.

2. Žalobce namítá nesprávné a nedostatečné posouzení svého zdravotního stavu. Posudková lékařka nehodnotila průběh jeho zdravotního stavu od narození a nepřihlédla k příčinám diagnózy. Porod žalobce byl velmi těžký, provázely jej komplikace a žalobce byl při porodu přidušen. Základní škola pro něj byla náročná, na doporučení psychologa následně přestoupil do speciální základní školy. Poté absolvoval Střední odbornou školu stravování v X. Ve stravování ovšem nikdy nepracoval, neboť byl odmítán, a nastoupil se svou matkou do sklárny, kde byl pod jejím dohledem. Poté, co matka ze skláren odešla, již práci nezvládal. V práci ho využila jeho spolupracovnice k získání peněz. Žalobce se potají odstěhoval od rodiny, a když se ho podařilo najít, byl ve špatném psychickém stavu. Byl vyšetřen v Psychiatrické nemocnici v Bohnicích a začal docházet do Institutu neuropsychiatrické péče, kde je v péči psychiatra MUDr. T. G. a psychologky PhDr. I. K., Ph.D., jejichž zprávy předložil. Žalobce byl v pracovní neschopnosti, byl mu doporučen klidový režim bez stresu a dostával léky. Pracovní poměr ve sklárnách uzavřený na dobu určitou byl ukončen. Podle lékařské zprávy psychiatra MUDr. T. G. může žalobce vykonávat pouze práci pod dohledem bez nutnosti samostatného rozhodování či iniciativy, přičemž potřebuje jasně definovat úkoly. Na základě vyšetření byla žalobci stanovena diagnóza: lehká mentální retardace a porucha přizpůsobování – depresivní reakce, afektivní nestabilita. PhDr. I. K., Ph.D., doporučila omezení svéprávnosti a žádost o invalidní důchod. Dle názoru žalobce posudková lékařka žalované nevzala v úvahu, že zdravotní postižení žalobce je trvalé a s věkem se zhoršuje, což plyne též z lékařské zprávy PhDr. I. K., Ph.D., ze dne 26. 10. 2020, kterou žalovaná nezohlednila. Dle názoru PhDr. I. K., Ph.D., by měl být stupeň invalidity žalobce vyšší. Žalobce poukazuje na to, že jeho zdravotní postižení vzniklo při narození a jeho zdravotní stav se zhoršuje, zvyšující se ataky, které mají agresivnější ráz.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla provedení důkazu posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“). Rozhodnutí ponechala na úvaze soudu s ohledem na výsledek posouzení zdravotního stavu.
4. Při jednání soudu dne 15. 11. 2021 účastníci setrvali na svých procesních stanoviscích.
5. Krajský soud v Praze na základě včas podané a přípustné žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu napadených výroků a uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), jimiž je vázán. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
6. Ze správního spisu plyne, že žalobce požádal dne 13. 7. 2020 o invalidní důchod. Posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Praha-východ (dále jen „OSSZ“) v posudku ze dne 5. 8. 2020 vyhotoveném po jednání v nepřítomnosti žalobce dospěla k závěru, že žalobce je počínaje dnem 4. 5. 2020 invalidní pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 35 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu určila postižení podle kapitoly V položky 8b přílohy k vyhlášce 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a

upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Žalovaná na základě tohoto posudku prvostupňovým rozhodnutím přiznala žalobci invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně ode dne 27. 5. 2020.

7. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námitky. V námitkovém řízení byl jeho zdravotní stav posouzen rovněž v jeho nepřítomnosti posudkovou lékařkou žalované, jež v posudku ze dne 26. 11. 2020 dospěla k témuž závěru jako posudková lékařka OSSZ, tedy že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je postižení podle kapitoly V položky 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovila rovněž ve výši 35 % bez dalšího navýšení. Uvedla, že žalobce trpí lehkou mentální retardací s IQ v pásmu 50 až 69, poruchou přizpůsobení a značně sníženou úrovní sociálních dovedností. Není schopen normálního pracovního zařazení s tím, že je nutná jeho podpora a dohled. Datum vzniku invalidy 4. 5. 2020 bylo stanoveno s ohledem na datum psychologického vyšetření PhDr. I. K. Ph.D. Posudková lékařka dodala, že k tomu, aby mohla být uznána invalidita vyššího stupně, by se muselo jednat o mentální postižení středně těžkého nebo těžkého stupně, čemuž funkční stav žalobce neodpovídá. Žalovaná na podkladě naposledy uvedeného posudku napadeným rozhodnutím zamítla námitky žalobce a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.
8. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
9. Podle § 26 zákona o důchodovém pojištění se za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok.
10. Námitky uplatněné žalobcem spočívají ve zpochybnění závěrů lékařů posudkové služby. Nárok na invalidní důchod je podmíněn zdravotním stavem pojištěnce a rozhodnutí je závislé na odborném lékařském posouzení. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou, a soud si tedy o ní nemůže učinit úsudek sám a zdravotní stav samostatně nepřezkoumává. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzují posudkové komise jako orgány MPSV. Tento posudek soud hodnotí podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvedená v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz).
11. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a musí posudkové závěry náležitě odůvodnit (srov. rozsudek Nejvyššího

správného soudu ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014-52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity), přičemž jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise hodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

12. Soud při posouzení věci vycházel z posudku posudkové komise MPSV (dále jen „posudková komise“) ze dne 14. 7. 2021 a jeho doplnění ze dne 6. 10. 2021, které si dle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. vyžádal za účelem posouzení zdravotního stavu žalobce. Posudková komise vycházela z vlastního vyšetření, spisové dokumentace OSSZ a ČSSZ, zdravotní dokumentace psychiatra MUDr. T. G. včetně jejího doplnění o zdravotnickou kartu, dokumentace psycholožky PhDr. K. Ph.D., včetně psychologického nálezu ze dne 26. 10. 2020, a ze znaleckého posudku MUDr. I. H., soudní znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie ze dne 12. 2. 2021. Z vyšetření odbornou lékařkou v oboru psychiatrie při jednání komise vyplynulo, že žalobce se snaží vyvolat dojem, že je sociálně zdatný, ale jedná se o projev jeho snahy zalíbit se okolí. Působí na první pohled mnohem kompetentněji, než ve skutečnosti je, přičemž doprovázející opatrovnice opakovaně uváděla jeho sdělení na pravou míru. Myšlení žalobce je nesložitě strukturované a lehká mentální retardace je zřejmá již z orientačního vyšetření. Má sice relativně slušný všeobecný přehled, ale logické a kontextuální myšlení je chabé. Nedokáže počítat do 20, efektivně nakládat s finančními prostředky a abstraktní myšlení vážne. Nedokáže do důsledku domyslet své jednání a neumí si naplánovat či rozvrhnout ani nejjednodušší pracovní činnosti. Pro každou činnost potřebuje zadání a následný dozor. Kontakt s realitou je rozvolněn a není kritický k chorobnosti stavu. Emotivita byla při vyšetření aktuálně přiléhavá a nálada v normě, referována však byla výrazná emoční nestabilita s heteroagresivním jednáním při minimální zátěži. Dle odborné lékařky má žalobce minimální frustrační toleranci a je v každodenním životě schopen fungovat jen s podporou a pod dozorem. V diagnostickém souhrnu je uvedena lehká mentální retardace a porucha přizpůsobení (afektivní nestabilita s poruchami chování, většinou heteroagrese, v anamnéze suicidální tendence jako reakce na konflikt). Osobnost žalobce je s rysy infantilnosti, nevyváženosti a neujasněné sexuality. Posudková komise konstatovala, že lehká mentální retardace s poruchami chování je přítomna od narození (pravděpodobně v důsledku hypoxie při porodu), přičemž od počátku školní docházky se objevily specifické poruchy učení. Závažné narušení kognitivních a osobnostních funkcí přetrvává, funkční schopnosti

jsou trvale snižené. Psychoterapie má podpůrný a stabilizační efekt, pokud jde o emoční stav, nemá však efekt z hlediska zvýšení funkčních a pracovních schopností. V psychologické péči je žalobce od května 2019 na doporučení Centra krizové intervence Psychiatrické nemocnice Bohnice, neboť měl vážné sebevražedné tendence vyvolané zvýšenou psychickou zátěží související s tím, že se stal obětí podvodu. Začal navštěvovat psychiatrickou ordinaci, kde mu byla doporučena farmakologická léčba a kam dochází na pravidelné kontroly. Posudková komise zdůraznila, že při vyšetření při jednání komise lékařem z oboru psychiatrie byla zaregistrována značná diskrepance mezi údaji poskytnutými žalobcem ve smyslu jeho dovednostních a pracovních schopností a skutečným stavem věci, který bylo možné zjistit v průběhu pohovoru se žalobcem a jeho sestrou (opatrovníci). Dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je výše popsáná lehká mentální retardace. Osobnost žalobce je simplexní a jeho schopnost samostatného fungování snížena, především pokud jde o schopnost zodpovědného a racionálního chování v kognitivně náročnějších situacích. Žalobce má sníženou schopnost samostatného řešení problémů a toleranci stresu. Je sice všemi kvalitami správně orientován, jde však o „nadrilované“ znalosti, které nedokáže v každodenním životě prakticky využít. Dále posudková komise poukázala na výše popsáná zjištění při vlastním vyšetření.

13. Posudková komise shodně jako posudkové lékařky OSSZ a žalované podřadila zdravotní postižení, které bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, pod kapitolu V, položku 8, písm. b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. S ohledem na výše uvedené skutečnosti zjištěné též vlastním šetřením však míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na horní hranici procentuálního rozmezí, tj. 45 %, a dále ji navýšila o 5 procentních bodů pro poruchu chování, pro kterou je žalobce medikamentosně léčen. Pracovní schopnost žalobce tedy dle posudkové komise poklesla o 50 %. Datum vzniku invalidity stanovila posudková komise shodně s posudkovými lékařkami na den 4. 5. 2020, tedy datem psychologického vyšetření PhDr. I. K., Ph.D., a to s ohledem na referovanou psychickou dekompenzaci, kdy především na základě tohoto vyšetření byl následně vyhotoven i znalecký posudek ve věci omezení svéprávnosti.
14. Soud považuje závěry posudkové komise ohledně míry poklesu pracovní schopnosti žalobce za přesvědčivé. Posudková komise při vypracování posudku vycházela ze vší dostupné zdravotní dokumentace, především ošetřujícího psychiatra MUDr. G. a psychologky PhDr. K., Ph.D., a při svém jednání přešetřila zdravotní stav žalobce odborným lékařem z oboru psychiatrie. Zdravotní stav žalobce hodnotila komplexně a dospěla k závěru o existenci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jehož rozhodující příčinu podřadila shodně jako posudková lékařka žalované a OSSZ pod kapitolu V, položku 8, písm. b) přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti je stanovena pro tuto položku v rozmezí 30 až 45 %. Posudková komise oproti předchozím posudkům posudkových lékařů OSSZ a žalované na základě výše popsáných zjištění ohledně charakteru zdravotního postižení žalobce a jeho dopadů, která vycházela též z vlastního vyšetření při jednání komise, určila míru poklesu na horní hranici rozmezí stanoveného pro příslušnou položku, tj. ve výši 45 %, a dále ji navýšila dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity o 5 procentních bodů pro poruchu chování. Určení míry poklesu pracovní schopnosti bylo náležitě odůvodněno a posudek posudkové komise v tomto směru splňuje požadavky úplnosti a přesvědčivosti. Účastníci nevznegli proti posudku posudkové komise žádné výhrady a nenavrhli doplnění dokazování. Soud v této souvislosti připomíná, že řízení před správními soudy je ovládáno zásadou

projednací, nikoliv vyšetřovací (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 As 100/2009-129, či rozsudky téhož soudu ze dne 24. 10. 2013, č. j. 5 Afs 46/2013-28, a ze dne 5. 3. 2015, č. j. 7 As 279/2014-23), tzn., že skutkový stav je zjišťován v rozsahu účastníky tvrzeném a pomocí důkazů účastníky označených, přičemž platí, že každý z účastníků prokazuje ty skutečnosti, ze kterých vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky.

15. Soud na základě provedení dokazování dospěl k závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobce ode dne 4. 5. 2020 činila 50 %, což odpovídá invaliditě druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná vycházela při svém rozhodování z nesprávně zjištěného skutkového stavu, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobce činila pouhých 35 %, a napadené rozhodnutí je tedy nezákonné.
16. S ohledem na výše uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení žalovaná znovu rozhodne o nároku žalobce na invalidní důchod a mezi podklady pro nové rozhodnutí zahrne též posudek posudkové komise ze dne 14. 7. 2021 a jeho doplnění ze dne 6. 10. 2021 (§ 78 odst. 6 s. ř. s.). Právním názorem soudu je žalovaná v dalším řízení vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
17. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení zcela úspěšný, a měl by proto právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení. Žalobce se však práva na náhradu nákladů řízení vzdal, a proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 15. listopadu 2021

Mgr. Lenka Oulíková, v. r.
soudkyně

